

· FØROYA · SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 25

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 19. juni 1943

Bladid verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

17. árg.

Fólkaflokkurin sum verjari av andstöðumonnum arbeids- og fiskimanna.

Men ert tú fiskimaður og arbeidsmaður og keypandi Føroyingur víða hvar í Føroyum »interesseraður« í at ganga saman við teim sum siga tín felagsskap at vera upphávið til alt ilt, og sum halda, at hin keypandi fjøldin bara er til at ríka einstaklingin — stórkeypmenn, útlendskar og heimligar stórgrossistar?

Fiskimenn og arbeidsmenn!

Hava tit ongatið spurt tykkum sjálvar:

Hvi fylkjast Kjølbro, Dánjal Niclasen, Jákup Jensen og aðrir stórkeypmenn og stórgrossistar við bankamanninum Thorstein Petersen og stórbóndanum Jóanes Patursson innan fyri fólkaflokkin?

Hvi koyrði Jákup Jensen gøtu upp og gøtu niður og royndi allar snildir fyri at fáa fólk á val at

stemma uppá Thorstein Petersen?

Hvi hevur Thorstein Petersen aldri eitt einasta atfinningarorð til nakran av teim stóru privatgrossistunum, men roynir harafturi móti við øllum vápnum at leggja at landshandlinum?

Hvi eru flestu stórkeypmenn og stórgrossistar so øðiligrir mótsøðumenn av P. M. Dam, J. H. Danbjørg og øðrum ferandi javnaðarmonnum? (Framh. á 4. síðu).

Ávsannan.

Eg siggi í »Dagblaðnum« av 11. juni 1943, at »P. M. Dams keypmansvirki A. T.« verður lagt undir at hava lækkað fiskaprisin fyri Hvalbingu n.

Sum driftsleiðari í A. T. kenni eg tað sum skyldu mína at avsanna, at A. T. nakrantið hevur sett fiskaprisin niður fyri Hvalbingum. A. T. hevur einaferð keypt fisk í Hvalbæ. Tað var seinasta heyst. Tá var gildið 40 oyru fyri kg í Hvalbæ. Harafturat vórðu allar vanligar umloysur við keypi av fiskinum goldnar. Niðursetan av fiskaprisinum var als ikki høvd á máli.

Tað, ið »Hvalbingur« ætlandi skjýtur til, er ta ferðina, tá ið »Vilhelminas« í Vági fyrri egna rokning keypti fisk í Hvalbæ.

Landið lá tá soleiðis, at fiskasalan niðri hevði givið skapum ógvuliga vánaligt úrslit, hvat ið ofta hendir á hægsta sumri.

Eingir skipseigarar í Suðuroynni

vildu um tað mundið leggja til fyri at keypa fisk. Tað sá so statt illa út fyri, at fiskimenn rætt tá kundu sleppa av við fiskin.

Eg hugsaði heldur einki um at leggja skip til — »Silver Lining« lá við motorskaða í Íslandi. »Vilhelminas«, sum eg og ikki A. T. hevði við at gera, var á veg frá Aberdeen.

Eg varð tá ringdur upp í telefonini av keypmonnum í Hvalbæ og Sandvík um at fáa lagt eitt skip til.

Eg bar meg undan, tí tað var ikki so stuttligt at leggja skip til, tá ið aðrir keypmenn hildu seg burturi, tí teir hildu fiskaprisin vera ov høgan fyri tann bretska marknaðin.

Men tá skeyt ein keypmaður uppá, sum bað meg leggja skip til, at eg skuldi koma fram við einum prístilboði, sum eg helt kundi forsvarast fyri bretska marknaðin.

Eg talaði við ymsar keypmenn, har ímillum Gudmund Mortensen,

um hvat ið teir hildu ein kundi bjóða uttan at »risikera« stórvegis tap. Gudmund Mortensen helt, at 30 oyru kg var eftir teimum táverandi marknaviðurskiftum tann mest hóskandi prísur.

Eg royndi tó, við samtykki frá teimum, ið eiga »Vilhelminus«, at vága at bjóða fiskimonnum í Hvalbæ 36 oyru kg netto.

Hetta var ein prísur, ið sjálvandi bara var galdandi ta »risikablus« tíðina.

Av hesum er greitt, at A. T. og P. M. Dam, ið um tað bilið eisini var í útlandum, sum sagt

einki høvdu við hetta fiskakeyp at gera.

Eisini tað er greitt, at her var ikki talan um at »spekulera« í prislækkan, men meiri at gera fiskimonnum-eina tænastru.

Sum tann eini keypmaðurin segði, »at betri vóru teir, ið vildu koma fram við einum tilbøði og risikera nakað, enn teir, sum bara vendu ryggin til, tá ið ikki útlit var fyri vinningi.

Á Tvøroyri, 15. juni 1943.

Hj. á Heygun.

Einasti sanni og holli arbeids- og fiski- mannapolitikkur:

Socialisman.

Hugsíð um hví socialistiska stevnan er høvudstátturin og livsmergurin í øllum arbeidrararørslum í verðini!

Allir skilnationaløkonomar megu ásanna:

at ongastaðni í verðini er ein socialistisk umskipan av samfelagnum so átrodskandi sum hjá smáum tjóðum. jú smærri tess meiri avgjørt neyðug er socialisman.

Í Danmark, Svíaríki, Finnlandi og í teim flestu londum á tí europeiska meginlandinum eins og í hinum verðaldar meginlondunum verður hin politiska arbeidarafylkingin kallað socialdemo-

kratiski flokkurin, í Noreg, Bretlandi og summum øðrum londum beinleiðis arbeidaraflokkurin. Men allastaðni hevur arbeidarafylkingin ta somu stevnu-skrá — ta socialistisku.

Hetta eiga fiskimenn og arbeidsmenn í Føroyum at leggja sær í geyma og spyrja: Eru nú ikki korini og víðurskiptini hjá teimum sjálvum ikki í enn og hægri stigi enn tilfelli er hjá arbeidarafjældini í úrheiminum so háttáð, at socialisman er einasti politikkur, sum kann veita arbeids- og fiskimanninum eina samfelagsskipan, ið kann grundbæta honum hansara kor?

Viðmerkingar.

„P. M. Dam og Hvalbingar einaferð enn“.

Tað er eisini ósannheit, »at P. M. Dam's keypmansvirki A. T. lækkaði okkum fiskaprisin frá 40 niður í 36 oyru kg“

Sannleikin er ofta illa lýddur. Tað er ikki hisgini sum ein fólkaflokkserindasveinur, ið nevnið seg »Hvalbingur« — tað man vera litið av Hvalbingi í honum — leikar í av tí, at vit javnaðarmenn hava loytt okkum at geva nakrar

sannar og sakligar upplýsingar um, hvussu illa Hvalbiar sókn lá, áðrenn javnaðarmenn finga nakra ávirkan á tingsins politikk, og hvussu heilt øðrvísi tað er vordid við bæði vegum og lendingsviðurskiftum síðani javnaðarmenn tóku